

DECIZIE

28 iunie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței,
judecători

Valentina Clevadi
Luiza Gafton
Ion Druță
Dumitru Mardari
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Movilă Lilia,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Chiriacov Grigore în interesele Liliei Movilă împotriva lui Popovicenco Oleg, cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat în urma infracțiunii și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 31 ianuarie 2017, prin care a fost admis apelul declarat de Popovicenco Oleg și s-a modificat în parte hotărârea Judecătoriei Cahul din 07 iunie 2016.

c o n s t a t ă:

La 31 martie 2016 reclamanta Movilă Lilia, prin reprezentantul Chiriacov Grigore, a depus cerere de chemare în judecată împotriva pârâtului Popovicenco Oleg cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat în urma infracțiunii și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii depuse, reclamanta Movilă Lilia a indicat că la 04 iulie 2014, aproximativ la orele 13:15, pârâtul Popovicenco Oleg, aflându-se lângă curtea lui Socolov Dumitru, situată în s. Doina, r-1 Cahul, efectuând manevra de deplasare cu spatele, cu automobilul de model „Hyundai H200” cu n/î ILAW 169, nu s-a asigurat că poate efectua această manevră în siguranță și l-a accidentat pe Lanciu Mihail, tatăl reclamantei, care se deplasa în spatele automobilului. În urma accidentului, lui Lanciu Mihail i-au fost cauzate: politraumatism asociat, fractura ambelor clavicule, fractura coastelor 1-7 pe stânga pe linia axila medie, fractura coastelor 1-11, fractura coastelor 1-6 pe dreapta pe linia axilă-medie, fractura coastelor 4-5 pe linia parasternală, fractura vertebrelor toracice 5-6 cu lezarea parțială a măduvei spinării, fracturi așchiate a oaselor bazinului din ambele părți,

ruptura plămânului stâng, hemoragii intra-abdominale și toracice, excoriații pe cap, genunchi și spate, echimoze pe toracele stâng și plagă ruptă contuză a mâinii stângi, care se califică ca leziuni corporale grave, periculoase pentru viață, soldate cu decesul victimei.

Fapta săvârșită de Popovicenco Oleg a fost încadrată la prevederile art. 149 alin.(1) Cod penal.

Prin sentința Judecătoriei Cahul din 16 februarie 2015, Popovicenco Oleg a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art.149 alin. (1) Cod penal, fiindu-i aplicată pedeapsă cu închisoarea pe un termen de 2 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. În temeiul art. 90 Cod penal executarea pedepsei a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 ani.

Invocă Movilă Lilia că Popovicenco Oleg prin fapta sa, soldată cu decesul tatălui său Lanciu Mihail, a provocat familiei defunctului o suferință enormă. Mai mult, în urma comiterii infracțiunii Popovicenco Oleg nu a ajutat în nici un fel familia defunctului și nu a acordat nici un ajutor pentru înmormântare.

Declară Movilă Lilia că astfel pârâtul-intimat a cauzat ei și familiei sale un prejudiciu moral în mărime de 100000 lei.

În susținerea poziției sale indică reclamanta prevederile art. 1422 alin. (1) și (2) Cod civil, potrivit căruia, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

În drept acțiunea este întemeiată în baza prevederilor art. 1398 și 1422 Cod civil, art. 5, 7, 38, 166-167 Cod de procedură civilă.

Cere reclamanta încasarea din contul lui Popovicenco Oleg în beneficiul său a prejudiciului moral în mărime de 100000 lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Cahul din 07 iunie 2016, acțiunea a fost admisă integral, a fost încasată de la Popovicenco Oleg în beneficiul Liliei Movilă suma de 40000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, 3000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată și taxa de stat în sumă de 200 lei în beneficiul statului.

Prin decizia Curții de Apel Cahul din 31 ianuarie 2017, a fost admis apelul declarat de Popovicenco Oleg și s-a modificat în parte hotărârea Judecătoriei Cahul din 07 iunie 2016.

La 28 martie 2017 Movilă Lilia, a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 31 ianuarie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Cahul din 31 ianuarie 2017 cu menținerea hotărârii Judecătoriei Cahul din 07 iunie 2016.

În susținerea recursului, Movilă Lilia, a invocat că instanța de apel a interpretat și aplicat în mod eronat legea, pronunțând o hotărâre ilegală și neîntemeiată.

Indică recurenta că instanța de apel nu a respectat criteriul orientativ general de apreciere a prejudiciului moral, deoarece cuantumul de 20 000 lei raportat la 7

persoane cărora le-au fost provocate suferințe psihice nicidecum nu poate fi echitabil.

Mai mult ca atât, intimatul-reclamant Popovicenco Oleg a recunoscut în instanța de apel parțial acțiunea înaintată împotriva sa or, în conformitate cu art. 212 alin. (5) CPC, în cazul recunoașterii acțiunii de către pârât și admiterii ei de către instanță, se pronunță o hotărâre de admitere a pretențiilor reclamantului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Instanța de recurs consideră că recurenta Movilă Lilia s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 31 ianuarie 2017, la 28 martie 2017, în termen.

La 27 aprilie 2017, în adresa intimatului Popovicenco Oleg, a fost expediată copia recursului declarat de către Movilă Lilia, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs.

Intimatul nu și-a valorificat dreptul respectiv și nu au depus referință.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat, de a casa decizia instanței de apel și a menține hotărârea primei instanțe din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Înaintând acțiunea în judecată împotriva Popovicenco Oleg, Movilă Lilia a solicitat încasarea din contul lui Popovicenco Oleg în beneficiul său a prejudiciului moral în mărime de 100000 lei și a cheltuielilor de judecată.

Judecând pricina în cauză prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii și admiterii parțiale a acesteia.

Fiind investită cu judecarea apelului declarat de Popovicenco Oleg, instanța de apel a ajuns la concluzia admiterii apelului, modificând hotărârea Judecătoriei Cahul din 07 iunie 2016, prin diminuarea sumei adjudecate de la Popovicenco Oleg în beneficiul lui Movilă Lilia cu titlu de prejudiciu moral, de la 40 000 lei la 20 000 lei.

Instanța de recurs, verificând, prin prisma criticelor formulate în recurs, legalitatea deciziei instanței de apel conchide că soluția instanței de apel este una greșită, ce rezultă din aprecierea incorectă a materialului probator anexat la dosar și interpretarea eronată a legii aplicabile la caz, pe când prima instanță, cu pronunțarea asupra tuturor aspectelor importante și cu trimitere la probele administrate, având în susținere cadrul legal aplicabil în speță, corect a ajuns la concluzia de admitere parțială a acțiunii.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs reține că la judecarea pricinii în cauză de prima instanță corect au fost aplicate dispozițiile art. 1422 alin. (1) și (2) Cod civil.

Pe parcursul judecării pricinii s-a constatat că 16 februarie 2015 prin sentința Judecătorei Cahul, Popovicenco Oleg a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art.149 alin. (1) Cod penal, fiindu-i aplicată pedeapsă cu închisoarea pe un termen de 2 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. În temeiul art. 90 Cod penal executarea pedepsei a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 ani (f.d. 5-8).

Conform ordonanței de recunoaștere în calitate de parte vătămată din 17 iulie 2014, Movilă Lilia a fost recunoscută în calitate de parte vătămată în cadrul cauzei penale nr. 2014150575 (f. d. 9).

Art. 1398 Cod civil stabilește temeiurile și condițiile generale ale răspunderii delictuale, iar conform alin. (1) al articolului dat, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Cu referire la norma enunțată, important este de reținut că temeiul răspunderii delictuale este componența delictului civil, care constituie o totalitate de elemente esențiale formulate de legiuitor ca necesare și suficiente pentru angajarea răspunderii delictuale. Componența delictului civil include următoarele elemente: prejudiciul, fapta ilicită, raportul causal dintre faptă și prejudiciu și vinovăția. Acestea sunt condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale, iar lipsa unei condiții, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală.

Pentru antrenarea răspunderii delictuale este necesar ca între fapta ilicită și prejudiciu să existe un raport causal. Raportul causal este și condiția în funcție de care se determină mărimea despăgubirii și se repară numai prejudiciul care este consecința directă a faptei ilicite.

La caz prezintă relevanță și prevederile art. 219 alin. (2) punct. 4) Cod de procedură penală care direct indică că persoanele fizice și juridice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală pot intenta o acțiune civilă privitor la despăgubire prin repararea prejudiciului moral sau, după caz, a daunei aduse reputației profesionale.

În conformitate cu art. 1422 alin. (1) și (2) Cod civil, în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Art. 1423 Cod civil stabilește că, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Or, prejudiciul moral constituie o formă distinctă a prejudiciului civil care declanșează răspunderea delictuală și prezintă o totalitate de suferințe fizice și psihice (morale) pe care le suportă persoana în urma acțiunilor ilicite săvârșite de autorul prejudiciului. Există un raport direct între natura valorilor lezate și natura prejudiciului.

La stabilirea cuantumului compensației pentru prejudiciul moral, instanța de judecată trebuie să evalueze atât despăgubirea destinată reparării acestuia, cât și prejudiciul moral suferit de persoana vătămată (caracterul și gravitatea suferințelor fizice sau psihice).

La determinarea compensației pentru prejudiciul moral trebuie de ținut cont și de importanța valorii morale lezate pentru persoana vătămată. În cazul suportării unui prejudiciu moral fiecare persoană vătămată acordă o prețuire diferită valorilor lezate. Cuantumul compensației acordate depinde de durata menținerii consecințelor vătămării, intensitatea durerilor fizice sau psihice, măsura în care această compensație poate acorda persoanei vătămate o anumită satisfacție.

Instanța de apel la diminuarea prejudiciului moral pînă la 20 000 lei și-a motivat decizia prin faptul că fapta culpabilă săvârșită de apelantul Popovicenco Oleg și soldată cu decesul lui Lanciu Mihail, născut la 06 iulie 1930, este una săvârșită din imprudență, și nu cu intenție, iar suma pretinsă de Movilă Lilia este una exagerată și nu este proporțională cu suferințele morale suportate de victimă în legătură cu săvârșirea infracțiunii.

Astfel, concluziile enunțate sunt eronate, deoarece instanța de apel nu a dat o apreciere corectă caracterului, gravității suferințelor psihice și gradului prejudiciabil al faptei comise de către intimat, nerespectând astfel criteriul orientativ general de apreciere a prejudiciului moral, deoarece cuantumul de 20 000 lei raportat la numărul persoanelor (membrilor familiei) cărora le-au fost cauzate suferințe psihice nicidecum nu poate fi echitabil.

Unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. În termenii Convenției Europene a Drepturilor Omului, acest criteriu se exprimă prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie să fie stabilit astfel încât acestea să aibă efect compensatoriu, și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorul daunelor, și nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor.

Considerentele deja expuse demonstrează că valoarea despăgubirii cu titlu de prejudiciu moral în mărime de 40 000 lei este una echitabilă.

Mai mult, în ședința instanței de apel Popovicenco Oleg, singur a recunoscut parțial acțiunea înaintată contra sa, exprimându-și acordul să plătească o despăgubire morală în mărime de 30 000 lei.

Or, în conformitate cu art. 212 alin. (5) CPC, în cazul recunoașterii acțiunii de către pârât și admiterii ei de către instanță, se pronunță o hotărâre de admitere a pretențiilor reclamantului.

În atare circumstanțe, Colegiul consideră ca fiind întemeiată determinarea de către prima instanță a cuantumului prejudiciului moral în mărime de 40000 lei.

În conexiunea celor relatate, se atestă temeinicia recursului declarat și ilegalitatea deciziei instanței de apel.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, art. 445 alin. (3) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Movilă Lilia.

Se casează decizia Curții de Apel Cahul din 31 ianuarie 2017 și se menține hotărârea Judecătoria Cahul din 07 iunie 2016 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Chiriacov Grigore în interesele Liliei Movilă împotriva lui Popovicenco Oleg, cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat în urma infracțiunii și încasarea cheltuielilor de judecată,

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,

Valentina Clevadi

judecători

Luiza Gafton

Ion Druță

Dumitru Mardari

Galina Stratulat